

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

KLAGE FRA A, PÅ TINGRETTSDOMMER B, X TINGRETT

Tilsynsutvalget for dommere har i møte 12. mai 2003 truffet vedtak i ovennevnte klagesak.

Vedtaket er truffet av følgende medlemmer: Anne Lise Rønneberg, leder, Helen Bjørnøy, Jon Høyland, Trine Buttingsrud Mathiesen og Wenche Frogn Sellæg.

Ved brev 29. januar 2003 har A inngitt klage på tingrettsdommer B, X tingrett. Klagen gjelder sendrektig saksbehandling. Klagen er forelagt tingrettsdommer B til uttalelse, samtidig som kopi er sendt embetsleder i X tingrett til orientering med anledning til supplerende bemerkninger.

Etter dette har tingrettsdommer B avgitt to uttalelser av henholdsvis 26. mars og 6. mai 2003. Embetsleder, sorenskriver C, har avgitt uttalelser 2. og 4. april 2003, den siste etter oppfordring fra utvalget, jfr. nedenfor. Klager er orientert om de uttalelser som er innkommet.

Klager – A – har uttalt følgende i klagen:

”Jeg hadde tvangssalg av bolig i Y kommune i 7/11-2000, med påfølgende saksdokumenter fra Namsmannen i Y (sak nr. ---).

Dette tvangssalget bekreftet at pengeheftelsene ville falle bort, noe som ble bekreftet fra banken under tvangssalget. Etter endt salg ble papirene overført Sorenskriveren i X for endelig/formell avgjørelse. Lånet ville ikke bli slettet før Sorenskriveren hadde foretatt sine formelle gjøremål (tinglysning etc.?)

Etter mange henvendelser til Sorenskriveren i X (B) har denne saken ennå ikke blitt behandlet av han. Jeg har hele tiden fått til svar av han at det snart vil foreligge avgjørelse, og at saken ligger på hans skrivebord.

Siste henvendelse var November 2002, og ble da lovet at saken var ”like om hjørnet”.

Dette har skapt meget store problemer for meg, av følgende årsaker:

- Banken kjøpte huset, og solgte det videre like etter.

- Lånet er ikke slettet, men har økt betraktelig i løpet av disse årene.
- Jeg står ennå registrert med misligholdt lån, og er ikke kredittverdig. Har ikke muligheter til å ta opp lån i banken, samt får avslag på kjøp av mobiltelefon etc.
- Mottar stadig større regninger fra banken på et lån som skulle ha vært slettet, samt at lånet tross alt er for et hus som er solgt tilbake til banken i 2000.

Jeg henvender meg derfor til dere, da det ikke har nyttet å etterlyse denne avgjørelsen direkte hos Sorenskriveren. Saken begynner nå å bli en meget stor belastning for meg, og jeg føler at jeg ikke blir behandlet på en respektabel måte av det offentlige. En slik sak som dette skal ikke ta over 2 år uten å ha blitt behandlet.”

Innklagede – tingrettsdommer B – har i brev 26. mars 2003 uttalt bl.a. følgende:

”Det er riktig som fremholdt i klagen at saken har berodd her siden november 2000 uten stadfestelse av bud. Stadfestelse er foretatt av embetsleder 14.02.03 i en lengre sykemeldingsperiode for undertegnede. Senere er fordelingskjennelse avsagt 24.03.03.

Årsaken til den lange saksbehandlingstid ligger i langvarige helseproblemer som har medført nedprioritering av noe av saksportefølgen. Manglende forståelse for helseproblematikkens omfang og varighet har nok skapt for stor optimisme hos meg selv vedrørende å komme tilbake for fullt. Dette har skapt situasjoner som i nærværende sak – årsaken ligger ikke i andre og mer kritikkverdige forhold. At det har skapt problemer for enkelte må bare beklages.

Det medfører riktighet at jeg sommeren/høsten 2002 ble kontaktet vedrørende saken, men ikke av A så vidt jeg kan erindre. Jeg snakket med en mann, mener jeg, som ringte på hennes vegne. Det har ikke vært meningen å behandle noen respektløst, men igjen har jeg nok kommet i skade for å love mer enn jeg klarte å holde. Situasjonen utviklet seg negativt utover i 2002 med full sykemelding fra 02.12.02 – 17.02.03. Jeg valgte da å begynne på igjen til tross for at medisinske undersøkelser ikke har klarlagt årsakene til problemene. Så får vi se hvor lenge det holder.”

Tingrettsdommer B varslet at han ønsker å utarbeide en mer utfyllende redegjørelse for sin situasjon. Den er avgitt ved brev 6. mai 2003.

I dette brevet er gitt en grundig redegjørelse både for egen og andres arbeidssituasjon ved embetet, hvor han i sin tid tiltrådte som sorenskriver i --- 1990. I løpet av den første tiden etter tiltredelsen viste det seg at flere av funksjonærene slet med betydelige helseplager, og det skjedde et par tidlige dødsfall. På grunn av arbeidsbelastningen var det en viss gjennomtrekk på kontorsektoren, og som sorenskriver opplevde han også selv en svært vanskelig arbeidssituasjon med store belastninger, både helsemessig og arbeidsmessig. Da Justisdepartementet i 1997/98 varslet at tilsagn om nytt dommerembete ville bli trukket på grunn av problemer med søkermassen, valgte han selv å tiltre det nye dommerembetet, slik at embetet som sorenskriver ble fristilt og senere tiltrådt av en annen. I mellomtiden var arbeidsbelastningen stor, og embetet hadde opparbeidet restanser. Dette nødvendiggjorde hardt arbeid for i størst mulig grad å kunne ta inn etterslepet. Ved årsskiftet 1999/2000 ble han sykmeldt, men valgte å gå tilbake i arbeid allerede i februar 2000, til tross for at han ikke var tilstrekkelig restituert. I løpet av 2000 ble embetsleder syk, og hun fratrådte i --- 2000 etter langvarig fravær. Ny sorenskriver tiltrådte i --- samme år.

B konkluderer med at han helsemessig aldri er blitt tilstrekkelig restituert, og at hans helsemessige tilstand også i dag er uavklart. Han sliter stadig ”med å få tatt etterslep ved siden av daglige gjøremål, berammelser i redusert utstrekning”. Han uttaler videre:

”Det jeg kan klandre meg selv for er at det er de uriktige sakene som har blitt liggende, situasjonen hadde vært bedre om det hadde ligget noen saker i en yngre alderskategori. Dette har ikke noe å gjøre med bevisst å forpurre enkelte saker. Det hele har sin årsak i at når arbeidskapasiteten i mange og til dels lange perioder ikke strekker til til det daglige, så blir det ofte det som har ligget en stund som ligger lengre. Jeg ser i ettertid at mine forhåpninger om en bedret situasjon ikke har slått til og jeg skulle således ønsket at prioriteringene hadde vært andre slik at situasjonen ikke hadde blitt vanskelig for de berørte, inklusive klageren. Jeg har dessverre ikke vært flink nok til å prioritere eller til å sette på bremsene for fullt. Subjektivt mener jeg at jeg ikke kan klandres for dette, men om jeg objektivt sett i andres øyne kvalifiserer for en disiplinærforføyning lar jeg stå åpent. Jeg har de 3 siste år påpekt behovet for forandring ved søknad om studiepermisjon, men ikke nådd opp.

Jeg synes det vil være feilaktig å behandle denne sak som en enkeltsak i den rådende situasjon før diagnose, eller i hvert fall nærmere avklaring med henblikk på fremtidig situasjon foreligger. Forhåpentligvis vil det kunne sies noe mer..... om halvannen uke, og at situasjonen i sin fulle bredde da kan tas opp med Domstoladministrasjonen. Avgjørelse av en enkeltsak som inngår i en større sammenheng synes for meg noe unaturlig.”

Endelig opplyses det at han hadde håpet på en samtale med representanter for Domstoladministrasjonen da de besøkte embetet --- i år, men at det av ulike årsaker ikke lot seg gjøre.

Embetsleder – sorenskriver C – har i brev 2. april 2003 bekreftet saksforholdet. Han har redegjort for at saken innkom namsretten for stadfestelse av bud på tvangsauksjon i november 2000, og at den etter dette ble liggende ubehandlet. Da han i februar 2003 mottok en purring fra banken, ble stadfestelseskjennelse og fordelingskjennelse avsagt henholdsvis 14. februar og 24. mars 2003. Under henvisning til tingrettsdommer B's redegjørelse bekrefter han at dommeren har vært sykmeldt i perioder.

Etter at tilsynsutvalget ved brev 30. april 2003 ba sorenskriveren om en nærmere redegjørelse for at han som embetsleder ikke var blitt kjent med det påklagede forhold på et tidligere stadium, har sorenskriveren avgitt tilleggsuttalelse 30. april 2003. I dette brevet uttales følgende:

”Angjeldende sak har vært registrert på tingrettsdommer B fra den ble mottatt i 1999. Det er ikke uvanlig med lang saksbehandlingstid ved tvangssaker. Dette har ofte sin årsak i at saken blir stilt i bero etter begjæring fra saksøker, gjerne hvor det er forhandlinger mellom saksøker og saksøkte. I andre tilfelle trekker saken ut fordi det er vanskelig å oppnå tilfredsstillende bud. Som redegjort for i brev av 02.04.2003, var jeg ikke klar over at saken hadde blitt liggende, før saksøker etterlyste en avgjørelse på avgitt bud. Det har før dette, så langt jeg kjenner til, ikke vært klaget på saksbehandlingen fra noen av partene. Det er vanskelig å lese av restanselisten den

riktige status på saken. Saken har der stått med kode ”Medhjelpersalg besluttet”. Dette indikerer at saken er hos medhjelper (advokat) for salg. Dersom dette arbeidet trekker ut i tid, purres det jevnlig av kontorpersonelet i samarbeid med ansvarlig dommer.

Det har ikke vært vanlig at embetsleder undersøker status på saker ved å gjennomgå saksmappene.”

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Utvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jfr. domstoloven § 238 annet ledd annen setning. Partene har heller ikke anmodet om dette.

Av hensyn til domstolenes anseelse og deres behov for parterers tillit og respekt generelt, er det ønskelig og viktig at avgjørelser treffes uten unødig opphold. Like viktig er hensynet til partene selv og deres behov for og krav på en avklaring av deres rettigheter og plikter, når først en sak er bragt inn for domstolene.

Fra tid til annen er arbeidssituasjonen ved enkelte domstoler slik at det kan trekke ut og ta lenger tid enn ønskelig før en avgjørelse foreligger. Sakstilgangen kan være stor, og det kan være både et spørsmål om bemanning generelt og den enkelte dommers arbeidssituasjon. Dommeren kan ha en så belastet arbeidssituasjon at enkelte saker blir liggende ubehandlet p.g.a. manglende kapasitet, uten at dommeren dermed kan bebreides at saksbehandlingstiden blir lang.

I nærværende sak tok det to år og fire måneder fra saken innkom domstolen til den ble avgjort. Ut fra de foreliggende opplysninger dreide det seg om en kurant avgjørelse, et krav om stadfestelse av bud på tvangsauksjon hvor ingen hadde reist innsigelser mot stadfestelsen. Saker av denne art bør behandles raskt, og de kan også ha økonomiske konsekvenser for de involverte. Det skal imidlertid bemerkes at tilsynsutvalget ikke har objektive holdepunkter for å anta at det har vært tilfelle i denne saken.

På bakgrunn av tingrettsdommer B's redegjørelse er tilsynsutvalget ikke i tvil om at han periodevis har vært syk, og at det er et problem for ham at han enda ikke har fått noen avklaring av sin helsemessige situasjon. Dette har fått konsekvenser for arbeidsinnsatsen, noe som utvilsomt kan skje for mange i tilsvarende situasjon. Men en så lang saksavviklingstid som her, er det vanskelig å forsvare. Det er ingen ting i dommerens redegjørelse som tilsier at han ikke har vært i stand til å informere embetsleder om sine problemer og restanser, slik at saken kunne vært tatt hånd om på et vesentlig tidligere tidspunkt. Det er ikke fremkommet opplysninger som tyder på at han har forsøkt å gjøre noe med saken eller be om hjelp. Når dommeren for øvrig uttaler at det nok er ”de uriktige sakene som har blitt liggende”, vil utvalget til dette bemerke at en så lang saksbehandlingstid som det her er tale om, normalt må anses uakseptabel for enhver sak som kan avgjøres på skriftlig grunnlag uten muntlige forhandlinger.

Det følger av domstoloven § 236 første ledd at vedtak om disiplinærtiltak bare kan treffes dersom dommeren forsettlig eller uaktsomt har overtrådt de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig har opptrådt i strid med god dommerskikk. Tilsynsutvalget finner at tingrettsdommer B i denne saken må bebreides at han ikke har behandlet saken innen rimelig tid, eventuelt orientert embetsleder med anmodning om hjelp. Det er

tilsynsutvalgets oppfatning at tingrettsdommer B i denne saken har opptrådt i strid med god dommerskikk, og at dette gir grunnlag for disiplinærtiltak.

Det følger av domstolloven § 236 annet ledd at en dommer som disiplinærtiltak kan gis kritikk eller advarsel. Etter en helhetsvurdering hvor dommerens personlige forhold og problemer også må vektlegges, finner tilsynsutvalget at tingrettsdommer B's brudd på god dommerskikk i dette tilfellet gir grunnlag for kritikk.

Som det fremgår innledningsvis har tilsynsutvalget under saksforberedelsen funnet grunn til å be embetsleder om en nærmere redegjørelse for årsaken til at han ikke var blitt kjent med det påklagede forhold på et tidligere stadium. Sorenskriver C har svart slik som gjengitt foran. Utvalget vil for sin del bemerke at en embetsleder har et overordnet ansvar for saksavviklingen ved embetet, og han eller hun som utgangspunkt plikter å holde seg orientert om den enkelte dommers arbeidsbyrde og saksavvikling, så langt det er mulig. Så vel hensynet til partene som til den enkelte dommer og dennes arbeidssituasjon, tilsier dette. Selv om en embetsleder normalt ikke gjennomgår den enkelte dommers saksmapper, jf sorenskriverens uttalelse, plikter embetsleder å gripe inn når han eller hun ser at en sak blir liggende uavgjort i lengre tid. Ved å jevnlig hente ut restanselister vil embetsleder raskt kunne merke seg ubehandlede saker og hvor lang tid det er gått fra saken kom inn.

Utvalget antar for sin del at det i lys av denne konkrete klagesaken kunne være hensiktsmessig om Domstoladministrasjonen i samarbeid med sorenskriver C gjennomgikk nærmere administrative rutiner og muligheter for å fange opp problemer av den art det her er tale om. Kopi av dette vedtak oversendes derfor Domstoladministrasjonen for eventuell videre oppfølging. Som klagesak er saken imidlertid avsluttet i Tilsynsutvalget for dommere. Selv om utvalget har funnet grunn til å rette søkelys også mot embetsleders ansvar, endrer det ikke utvalgets oppfatning om at tingrettsdommer B's atferd gir grunnlag for kritikk.

Etter dette fatter Tilsynsutvalget for dommere slikt enstemmig

vedtak:

Tingrettsdommer B gis kritikk for å ha opptrådt i strid med god dommerskikk.

* * * * *

Tilsynsutvalgets vedtak kan ikke påklages etter forvaltningslovens regler. Partene i saken kan bringe tilsynsutvalgets vedtak inn for tingretten ved søksmål. Søksmålsfristen er to måneder etter at partene ble underrettet om tilsynsutvalgets vedtak. Det vises nærmere til domstolloven § 239.